

Janina Lehtinen

**NAISBLOGGAAJIEN TASA-ARVOA
KÄSITTELEVÄT KIRJOITUKSET
REFLEKSIIVISENÄ VAIKUTTAMISENA**
Retorinen analyysi

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Toukokuu 2020

TIIVISTELMÄ

Janina Lehtinen: ”Naisbloggaajien tasa-arvoa käsittelevät kirjoitukset refleksiivisenä vaikuttamisena – Retorinen analyysi”
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Yhteiskuntatutkimuksen tutkinto-ohjelma
Toukokuu 2020

Poliittinen osallistuminen on muutoksessa, ja tietoyhteiskunnan kehittyminen on luonut uusia tilaisuuksia yksilöille tuoda mielipiteitään esiin. Bloggaaminen yhtenä sosiaalisen median muotona tarjoaa kenelle tahansa mahdollisuuden ilmaista itseään ja omia mielipiteitään itselle sopivimmalla tavalla. Tämän tutkielman tavoitteena on selvittää, voidaanko blogit nähdä vaikuttamisen välineinä, ja jos voidaan, millaisia retorisia keinoja ne hyödyntävät. Tutkimuksessa kysyn, millaisia vaikuttavia retorisia keinoja naisbloggaajat käyttävät tasa-arvoa käsittelevissä teksteissään. Tasa-arvoon liittyvät poliittiset kysymykset ovat ajankohtaisia ja kiisteltäviä. Ne innoittavat keskustelua niin yksityisissä keskusteluissa kuin sosiaalisessa mediassakin, ja siksi niiden voidaan nähdä tarjoavan hyviä mahdollisuuksia tarkastella vaikuttamista blogikirjoituksissa.

Teoreettisena taustana tutkielmassa hyödynnetään refleksiivisen politiikan teoriaa, jonka mukaan yksilön omat arviot poliittisista aiheista motivoivat toimimaan ja vaikuttamaan. Refleksiiviseen poliittiseen toimintaan kuuluu myös yksilöllinen ajallinen ja paikallinen tietoisuus, joka vaikuttaa siihen, miten yksilö arvioi nykyisyyttä menneisyyden perusteella, ja myös siihen, millaisia mahdollisuuksia tämä näkee tulevaisuudessa. Tämän ajallisen ja paikallisen käsityksen lisäksi tutkielmassa tarkastellaan vaikuttamista myös yhteisöllisyyden luomisen näkökulmasta, joka on myös ominaista refleksiiviselle poliittiselle toiminnalle. Yhteisöllisesti ja kielen avulla vaikuttaminen pohjautuu tässä tutkielmassa ajatukseen sosiaalisesta rakentumisesta, jossa sosiaalisen todellisuuden nähdään rakentuvan kielellisessä kommunikaatiossa.

Tutkimuksen aineisto koostuu yhdeksästä blogikirjoituksesta, jotka käsittelevät tasa-arvoa eri teemojen, kuten perhe-elämän tai harrastusten, kautta. Aineiston keräämiseen käytettiin Blogit.fi-hakusivustoa. Tasa-arvo -hakusanaa hyödyntämällä löytyvistä kirjoituksista poimittiin uusia hakusanoja, kuten ”naistenpäivä” ja ”Minna Canth”. Vaikuttamisen keinoja blogiteksteissä tarkastellaan retorisen analyysimenetelmän avulla. Yleisimpiä kielellisiä vaikuttamisen keinoja aineistossa olivat narratiivit eli kertomukset, rinnastaminen, konsensuksen luominen, liittoutumisasteen säätely, omien intressien avoin esiintuonti, metaforat, ääri-ilmaisut ja esimerkkien käyttö. Keinoista konsensuksen ja liittoutumisasteen säätelyn voidaan nähdä refleksiivisen poliittisen toiminnan näkökulmasta me-henkisyyden luomisena. Rinnastaminen puolestaan heijastelee kirjoittajien ajatuksia subjektiivisista ajan ja paikan kokemuksista. Tutkimuksessa narratiivit, esimerkit, metaforat, ääri-ilmaisut ja omien intressien avoin esiintuominen on nähty omassa totuudessa elämisenä ja sen esiin tuomisena. Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että blogeissa on nähtävissä vaikuttavien retoristen keinojen käyttöä. Tekstien yleisimpiä keinoja voidaan myös tarkastella refleksiivisenä poliittisena toimintana.

Avainsanat: Blogit, vaikuttaminen, refleksiivinen poliittinen toiminta, sosiaalinen media

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällysluettelo

1 Johdanto	1
2 Tutkimuksen teoreettinen viitekehys	3
2.1 Blogit ja sosiaalinen media	3
2.2 Refleksiivisen politiikan teoria	5
2.3 Sosiaalisesti rakentuva todellisuus	7
3 Aineisto, analyysimenetelmä ja tutkimuseettiset kysymykset.....	8
3.1 Aineisto	8
3.2 Retorinen analyysi	9
3.3 Tutkimuseettiset kysymykset	13
4 Tasa-arvoa käsittelevien blogikirjoitusten retoriset keinot refleksiivisenä vaikuttamisena.....	14
4.1 Yhteisöllisyys blogikirjoituksissa ja kommenttikentissä.....	14
4.2 Subjektiiivinen ajallinen ja paikallinen tietoisuus	16
4.3 Totuudessa eläminen oman arvion esittämisenä	18
<i>Omien intressien esiintuonti</i>	18
<i>Narratiivit ja esimerkit</i>	18
<i>Metaforat ja ääri-ilmaisut</i>	19
5 Johtopäätökset	23
Lähdeluettelo	27
Liitteet	29

1 Johdanto

Suomessa poliittiselle osallistumiselle on luotu monia mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja. Virallisimpia ja poliittisen järjestelmän eniten tukemia osallistumisen vaihtoehtoja ovat äänestäminen ja vaikuttaminen kansalaisjärjestöjen tai puolueiden kautta. Tällainen vaikuttaminen on muuttunut, ja esimerkiksi äänestysprosentit ovat laskeneet merkittävästi 1960-luvulta lähtien, jolloin kansalaiset vielä osallistuivat aktiivisesti puolue toimintaan ja jolloin poliittiset arvot ja puoluekanta periytyivät sukupolvelta toiselle. 2000-luvulle tultaessa yhä harvemmalla suomalaisella on vakiintunut puoluekanta, ja tämän vuoksi on pyritty luomaan vaihtoehtoisia vaikutuskanavia. Tietoyhteiskunnan kehittymistä on otettu yhä enemmän huomioon kansalaisten aktivoinnissa. (Oikeusministeriö 2004, 9-11, 83.) Tämän kehityksen myötä sosiaalisesta mediasta on tullut yhä merkittävämpi vaikuttamisen kanava ja muoto. Toisaalta sosiaalista mediaa on kritisoitu siitä, että se on vaikuttamisen muotona liikaa yksilöön nojaava ja tehoton, ja verkossa aggressiivisesti mielipiteitään ilmaisevia on kuvailtu ironisesti näppäimistösoitoureiksi (*keyboard warrior*) (Cheng ym. 2016). On myös esitetty ajatuksia siitä, että sosiaalisessa mediassa vaikuttaminen olisi enemmän tapa verkostoitua ja tehdä vaikuttamisesta prosessimaisempaa kuin mitä esimerkiksi äänestäminen on. Verkostoituminen voidaan myös nähdä keinona yhdistää yksityinen ja julkinen aivan uudella tavalla. (Dennis 2019, 10-11.)

Sosiaalinen media on kokonaisuudessaan mielenkiintoinen tutkimuskohde vaikuttamisen keinoja tarkasteltaessa, mutta tämä tutkimus keskittyy blogeihin, jotka tässä tutkielmassa nähdään yhtenä sosiaalisen median muotona. Blogien tarjoamia mahdollisuuksia ovat hyödyntäneet monipuolisesti niin yritykset, yksityishenkilöt kuin julkisuudenkin henkilöt. Blogit tarjoavat mahdollisuuden kenelle tahansa jakaa omia ajatuksiaan itselle sopivimmalla tavalla. Blogikirjoituksiin on mahdollista lisätä kuvia, videoita ja esimerkiksi runoja, eikä tekstin pituutta ole rajattu. Tässä tutkimuksessa tarkastelen blogeja vaikuttamisen keinona retorisen analyysin menetelmiä hyödyntäen. Tutkimuskysymykseni on ”*millaisia vaikuttavia keinoja naisbloggaajat käyttävät tasa-arvoa käsittelevissä teksteissään?*” Tavoitteenani on saada selville, voidaanko blogit nähdä vaikuttamisen välineinä ja jos voidaan, millaisin keinoin bloggaajat pyrkivät teksteillään vaikuttamaan lukijoihinsa.

Keskityn tutkimuksessani tarkastelemaan nimenomaan sukupuolten tasa-arvoa kommentoivia blogikirjoituksia, sillä se on yhteiskunnallisesti merkittävä kysymys, joka vaikuttaa monin eri tavoin ihmisten hyvinvointiin ja joka aiheena on herättänyt viime vuosina voimakasta keskustelua, esimerkiksi #metoo-kampanjan muodossa. Tasa-arvon toteutumisesta Suomessa on monenlaisia näkökulmia. Suomi ja Pohjoismaat yleensä sijoittuvat kansainvälisissä tasa-arvovertailuissa usein kärkipäähän. Kuitenkin Euroopan tasa-arvoinstituutin EIGEn (European Institute for Gender Equality) tuottamassa vertailussa Suomi sijoittui vuonna 2019 neljänneksi, jääden muun muassa Ranskan ja Ruotsin taakse. Suomi pärjäsi kuitenkin hyvin valtaa ja rahaa käsittelevillä alueilla. Rahaa vertailussa mitattiin muun muassa palkkaerojen, eläkkeen kertymisen ja köyhyyden näkökulmista. Vallan mittauksessa puolestaan tarkasteltiin sukupuolijakaumaa muun muassa politiikan ja talouden osa-alueilla. Suomi sijoittui näissä kategorioissa kolmanneksi EU:n mittakaavassa. Kotityöt, joita miehet vaikuttavat tekevän Suomessa enemmän kuin muualla EU:ssa, jakautuivat myös suhteellisen tasaisesti. (European Institute for Gender Equality 2019.) Vuoden 2017 tasa-arvobarometrin mukaan vain viidesosa naisista ja vajaa puolet miehistä ajatteli, että naiset ja miehet ovat tasa-arvoisia keskenään. Naisista kaksi kolmasosaa ja miehistä puolet ajatteli miesten olevan naisia paremmassa asemassa yhteiskunnassa. Vaikka kokemus sukupuolten tasa-arvon tasaantumisesta on kasvanut viimeisten vuosikymmenien aikana, erot ovat silti olemassa. (Em. 115.) Sukupuolten välinen tasa-arvo puhuttaa niin työpaikoilla, kodin yksityiselämässä kuin julkisillakin areenoilla. Tässä tutkimuksessa tarkastelen sitä, miten sukupuolten tasa-arvosta käyty yhteiskunnallinen keskustelu näyttäytyy suomalaisten naisbloggaajien kirjoituksissa. Olen kiinnostunut erityisesti siitä, miten blogeja hyödynnetään keinona vaikuttaa tähän keskusteluun.

Aluksi käsittelen blogeja ja niihin liittyvää tutkimusta yleisemmin. Tämän jälkeen esittelen refleksiivisen politiikan teoriaa, joka toimii tutkimukseni viitekehyksenä. Seuraavaksi esittelen aineistoani ja käsittelen tutkimukseeni liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tämän jälkeen esittelen retorista analyysimenetelmää, jota hyödynnän aineistoni tarkastelussa. Tutkimukseni analyysiosiossa käsittelen aineistoni kirjoituksia retoristen vaikuttamiskeinojen ja refleksiivisen politiikan teorian näkökulmasta. Viimeisessä osiossa esitän johtopäätöksiäni tutkimuksesta, sekä mahdollisuuksia jatkotutkimuksille.

2 Tutkimuksen teoreettinen viitekehys

2.1 Blogit ja sosiaalinen media

Sosiaalinen media käsitteenä on haastava määrittellä. Eräänä haasteena sen määrittelyssä voidaan pitää sen laajuutta, sillä on olemassa erimielisyyksiä siitä, mitä kaikkea sosiaalinen media kokonaisuutena pitää sisällään. Sosiaalisen median ymmärtäminen sateenvarjoterminä, joka kattaa kaikenlaiset kulttuurilliset käytännöt, jotka liittyvät online-sisältöihin ja niitä luoviin ihmisiin, on yksi määrittelymahdollisuus. Sosiaalisessa mediassa ihmiset voivat vapaaehtoisesti jakaa ja luoda sisältöä, kuten esimerkiksi videoita, kuvia tai musiikkia. Siihen voidaan nähdä kuuluvan sosiaalisen verkoston sivustoja, kuten Facebook tai LinkedIn, sisällön jakamiseen keskittyviä sivustoja, kuten YouTube tai Instagram, virtuaalisia maailmoja, kuten erilaiset verkkopelit, ja blogien ja podcastien tapaiset sisällöt. (Lietsala & Sirkkunen 2008, 17-24.) Toisaalta sosiaalinen media voidaan myös määrittellä laajemmin yleiskäsitteeksi, joka pitää sisällään kaikki verkkopalvelut, joiden käyttäjät jakavat sisältöjä tai kommunikoivat keskenään. Tähän sisältyisivät siis myös sanoma- ja aikakauslehtien verkkoversiot, sillä niihin on tullut yhä enemmän sosiaaliselle medialle tyypillisiä ominaisuuksia, kuten mahdollisuus ”tykätä” tai kommentoida. (Suominen 2013, 15-16.) Tässä tutkielmassa sosiaalinen media ymmärretään yläkäsitteenä, joka pitää sisällään blogien lisäksi monet muut verkossa olevat verkostoitumisen mahdollisuudet, ja jota määrittelevät sosiaalisuus ja sisällön tuottaminen ja jakaminen.

Blogit voidaan puolestaan määrittellä verkkojulkaisuiksi, joissa postaukset ovat käänteisesti kronologisessa järjestyksessä. Blogiin kirjoittavaa kutsutaan bloggaajaksi ja postaamista bloggaamiseksi. Termillä *blogosphere* voidaan viitata blogien muodostamaan ekosysteemimäiseen kokonaisuuteen, joka pitää sisällään niin blogit, bloggaajat kuin muutkin blogiyhteisöihin kuuluvan toiminnan, kuten kommentit. Blogeja voidaan luonnehtia esimerkiksi seuraavien ominaispiirteiden avulla. Ensinnäkin blogit yleensä kirjoitetaan henkilökohtaiseen ja keskustelevaan tyyliin. Toisekseen blogeissa on usein kommenttiosuus, joka mahdollistaa kirjoituksen kommentoinnin. Blogeja on usein myös mahdollista tilata (*subscription*), jolloin lukijalle tulee esimerkiksi sähköpostiin ilmoitus uusista päivityksistä blogeissa. Tämä ominaisuus voi osaltaan mahdollistaa blogin lukijakunnan kehittymisen. (Em. 31-32.)

David Crystal (2006, 241-243) jakaa blogit kahteen kategoriaan. Ensimmäiseen kategoriaan hänen mukaansa kuuluvat henkilökohtaisten päiväkirjojen tapaisten sivujen ylläpitäminen, joissa yksilöt voivat jakaa omia kokemuksiaan tai mielipiteitään. Toiseen kategoriaan kuuluvissa blogeissa kyse on puolestaan enemmänkin jonkin instituution, kuten yrityksen tai puolueen, ylläpitämistä blogeista, joita käytetään esimerkiksi erilaisista tapahtumista tiedottamiseen. Suurin osa blogeista on kuitenkin yksityishenkilöiden ylläpitämiä, ja niissä tulee esiin ylläpitäjänsä persoonallisuus. Kirjoitukset tämän tyyppisissä blogeissa ovat usein tyyliään luovia, ja ne voivat käsitellä kaikenlaisia aiheita, sisältäen usein myös kirjoittajan omia mielipiteitä ja reflektointia käsittelemästään asiasta. Vaikuttamisen näkökulmasta Crystal nostaa esiin myös blogien linkittymisen merkityksellisyyden. Mitä enemmän bloggaajat linkkaavat muiden ylläpitämiä blogeja ja mitä enemmän heidän blogiaan on mahdollista löytää muiden sivustoilta, sitä enemmän heillä voidaan nähdä olevan vaikutusvaltaa ja auktoriteettia.

Jäntti, Saresma, Leppänen, Järvinen ja Varis (2017) ovat puolestaan tutkineet suomalaisten naisten ylläpitämiä, kotia ja yksityiselämää käsitteleviä blogeja ja niissä käytyä keskustelua. Tällaisten blogien kommenttiosuuksien keskustelu on tyypillisesti myönteisen palautteen antamista kirjoittajalle, eikä argumentointia juurikaan esiinny. Kommenteissa käyty keskustelu voidaan nähdä jopa kuulumisten vaihtamisena ystävien kesken. Tutkimuksen mukaan tämän tyyppisten blogien voidaan omalta osaltaan nähdä toteuttavan perinteisiä sukupuolirooleja, luoden naisista myötätuntoisia, kotia rakastavia ja tunnepitoisia yksityiselämäänsä jakavia toimijoita. Toisaalta ne myös näyttävät tapana tehdä naisten kotielämä näkyvämmäksi ja arvostetummaksi, ja ne luovat mahdollisuuksia osallistavaan vaikuttamiseen blogien luomassa yhteisössä, joka voidaan kokea voimaannuttavana. Blogit voidaankin nähdä mahdollisuutena jakaa omaa yksityiselämää julkisesti. Ilmiötä kuvataan käsitteellä *public privacy*, jolla viitataan oman elämän jakamiseen hallitusti, kuten nimimerkin takaa tai päättämällä, mitä asioita elämästään haluaa tuoda blogipäivityksissään näkyviin. Omassa tutkimuksessani en perehdy henkilökohtaisiin motiiveihin bloggaamisen takana, mutta ajatus siitä, että bloggaamista voidaan lähestyä tietynlaisia sukupuolirooleja tuottavana toimintana, on osasy sille, miksi tutkimukseni aineistona toimivat nimenomaan tasa-arvoa käsittelevät päivitykset. Aineistonani toimivat kirjoitukset eivät toisaalta pelkästään ole kotielämää käsitteleviä, kuten yllä olevassa tutkimuksessa. Jäntin ym. tutkimusta seuraten otan kuitenkin tutkimuksessani huomioon myös blogikirjoitusten kommenttiosuudet siinä määrin, että tarkastelen niissä tapahtuvan keskustelun luonnetta ja

sisältöä. Positiivisen palautteen antaminen voidaan nähdä tapana luoda yhteisöllisyyttä, mutta kirjoitusten käsitellessä mielipiteitä jakavia aiheita, voi se luoda tilan myös kriittisemmälle kommentoinnille.

2.2 Refleksiivisen politiikan teoria

Poliittisen osallistumisen piiriin on syntynyt yhä enemmän uusia tapoja toimia. Käsite onkin laajentunut kattamaan perinteisten, demokraattisten osallistumiskeinojen, kuten äänestämisen, lisäksi myös esimerkiksi kuluttamisen. Yksi tapa määritellä poliittista osallistumista on kuvailla sitä kattamaan kaikki ne keinot, joita yksilö voi käyttää oikaistakseen yhteiskunnassa näkemiään ongelmakohtia. Poliittisten puolueiden ja etujärjestöjen lisäksi yksilö voi ilmaista mielipiteitään esimerkiksi arjessa tekemällä eettisesti tai poliittisesti päteviä kulutus päätöksiä. (Kestilä-Kekkonen & Korvela 2017, 8-12.) Osallistumisen voidaan nähdä olevan kytköksissä osallisuuden kokemuksiin, joilla puolestaan tarkoitetaan yksilöllisiä kokemuksia kuulumisesta ja tekemisestä. Yhteiskunnallisella osallisuudella tarkoitetaan usein tilannetta, jossa yksilö kokee pystyvänsä vaikuttamaan päätöksentekoprosesseihin. Osallisuus kytkeytyy kuitenkin myös ajatukseen yhteisöllisestä osallisuudesta, jossa yksilö kokee kiinnittyvänsä esimerkiksi erilaisiin yhteisöihin, tai yleisesti yhteiskuntaan. (Särkelä-Kukko 2014, 34-50.) Tässä tutkielmassa vaikuttaminen nähdään yhtenä osallistumisen tapana, joka voi lisätä osallisuuden kokemuksia.

Tutkielmani viitekehyksenä toimii refleksiivisen politiikan teoria, jota tarkastelen erityisesti Jarmo Rinteen (2011) väitöskirjan pohjalta. Rinne käsittelee tutkimuksessaan vaihtoehtoisia tapoja toimia poliittisesti. Refleksiivinen politiikka viittaa vaikuttamisen muutokseen, jossa yksilöiden omat arviot jostakin omaan elämään vaikuttavasta asiasta tai tapahtumasta motivoivat poliittista toimintaa. Yksilöllistymisen myötä vaikuttaminen on henkilökohtaistunut, ja itsensä toteuttaminen on arvona tärkeämpää kuin ennen. (Rinne 2011, 9-10.) Tämä näkemys yhteiskunnallisen vaikuttamisen muutoksesta kietoutuu tutkielmassani sosiaaliseen mediaan ja sen hyödyntämiseen yksilön itselle tärkeiden poliittistenkin puheenaiheiden esille nostajana. Rinteen mukaan verkossa tapahtuvalla toiminnalla, kuten blogien pitämällä, on voimaa mahdollistaa yksilön omien arvojen ja agendojen esiin tuominen nopeasti ja edullisesti. Verkossa tapahtuvan toiminnan yhteisöllisyys ja kommunikatiivisuus voidaan nähdä poliittisesti toimimiseen innostavana piirteenä. Tämän lisäksi suurten poliittisten aatteiden seuraamisen sijaan yksilöt keskittyvät

yhä enemmän pienempiin teemoihin tai yksittäisiin kysymyksiin, ja lähestyvät niitä henkilökohtaisemmin kuin ennen. (Em. 100-103.)

Arvioihin pohjautuvien arvostelmien voidaan nähdä ohjaavan yksilön toimintaa. Arvio on tajunnallinen prosessi, jossa subjekti merkityksellistää tilanteen, jossa milläkin hetkellä on. Arvostelma, jonka yksilö antaa arvionsa pohjalta, voi olla esimerkiksi eettis-moraalinen tai esteettinen poliittinen kannanotto. Tämä poliittinen kannanotto pohjautuu tapoihin ymmärtää todellisuutta, kuten intuitioon tai konnotaatioihin. Arvio on se, jonka avulla yksilö voi politisoida luomiaan merkityksiä, ja jonka pohjalta toimija muodostaa arvostelmia itselleen merkityksellisellä tavalla. Nämä yksilön itsensä muodostamat poliittiset arvostelmat muodostavat toimijan *oman totuuden*, joka määrittää sitä, miten eletään ja toimitaan. Nämä totuudet voivat siis yksilöstä riippuen erota suurestikin. Refleksiivisessä politiikassa näitä yksilöllisiä totuuksia pyritään suuntaamaan itsestä ympäröivään maailmaan. Rehellisesti omien totuuksien esiin tuominen tuo vapautta, mutta myös vastuuta. (Rinne 2011, 79-84.) Arvostelmien luomiseen liittyy myös subjektiivinen paikallinen ja ajallinen tietoisuus. Yksilö suhteuttaa nykyhetkeä menneisyyteen, ja luo näiden käsitystensä pohjalta kuvaa siitä, millaisia mahdollisia tulevaisuuksia voisi olla. Nämä käsitykset tulevaisuudesta puolestaan ohjaavat sitä, miten yksilö pyrkii toteuttamaan omat toiveensa. Myös toimijan ympäristön, paikan, voidaan nähdä luovan kontekstia, rajoituksia ja mahdollisuuksia, toiminnalle. (Em. 91-94.) Yksilön pohtiessa omaa osallistumistaan hän joutuu siis selvittämään omaa individuaalista identiteettiään (kuka olen) ja mitä haluaa (toiminnan tavoite). Näiden lisäksi hänen tulee pohtia omaa suhdettaan muihin (ystävät/viholliset). Rinteen mukaan yksilöt voivat kampanjoida yksinkin, mutta kollektiivinen toiminta on usein tehokkaampaa. Omilla tavoitteilla voidaan usein nähdä olevan jokin vihollinen, jota vastaan yhteisö taistelee yhteisen asian puolesta. (Em. 72.)

Bloggaamisessa voidaan nähdä näitä Rinteen esille tuomia huomioita vaikuttamisen muutoksesta. Omien verkkosivujen luominen on vaivatonta ja edullista. Oman blogin lisäksi kirjoittajilla on mahdollisuus verkostoitua myös muiden bloggaajien kanssa, esimerkiksi kommentoimalla ja linkittämällä muiden blogeja osaksi omaa verkkosivua. Yksilöllä on valta päättää, mitä asioita blogissaan käsittelee. Nämä käsiteltävät asiat puolestaan voivat vaikuttaa siihen, millainen lukijakunta blogilla on. Muodostamalla tällaisia yhteisöjä muiden bloggaajien ja lukijoiden kanssa kirjoittajat voivat yhdessä kommentoida erilaisia aiheita, tai omasta toimestaan nostaa uusia aihepiirejä esiin yhteisöstä riippumatta. Kirjoitusten aiheet eivät välttämättä ole riippuvaisia siitä, millaisia aiheita mediassa tai eduskunnassa

parhaillaan käsitellään. Verkossa toimivien yksilöiden toimilla voi kuitenkin olla kauaskantoisia vaikutuksia, jotka syntyvät, kun esimerkiksi yksityishenkilön ylläpitämä blogi onnistuu saavuttamaan paljon yleisöä tai rakentamaan yhteisön ympärilleen. Tällaisten vaikutusten aikaansaaminen voi siis lähteä yksilön päätöksestä nostaa jokin tietty asia esille, joka sitten voi päätyä suurtenkin ihmisryhmien huomion kohteeksi. Yksilö voi siis itse verkkoa hyödyntämällä luoda itselleen mahdollisuuden käsitellä itselleen tärkeitä, poliittisiakin asioita, ja näiden aloitteiden tullessa kollektiivisiksi esimerkiksi lukijoiden avulla, toimijat yhdessä luovat merkityksiä ja todellisuutta reflektoiden. Tällaisissa yksilölähtöisissä kannanotoissa ei tosin aina välttämättä tähdätä suoranaisesti suurten poliittisten ongelmien ratkaisemiseen. Tavoitteena voikin olla sen sijaan esimerkiksi vapaan, perinteisestä mediasta riippumattoman keskustelun aloittaminen tai mahdollisuus samaistumiseen ja vertaistukeen. Blogien kaltaisten verkkoympäristöjen viehättävyytenä voidaan nähdä niiden kommunikatiivisuus ja yhteisöllisyys. (Häyhtiö & Rinne 2008.)

2.3 Sosiaalisesti rakentuva todellisuus

Tässä tutkimuksessa vaikuttamista tarkastellaan kielenkäytön, erityisesti retoriikan kautta. Retorisilla kielenkäytön keinoilla voidaan pyrkiä muodostamaan tietynlaista kuvaa todellisuudesta. Sosiaalisen konstruktionismin mukaan todellisuuden voidaan nähdä rakentuvan kielellisessä kommunikaatiossa. Kielen lähtökohdat ovat kasvokkaisessa vuorovaikutuksessa, mutta sen merkityksellisyys voidaan nähdä myös kasvokkaisen vuorovaikutuksen ulkopuolella. Kielen sisältämien merkkijärjestelmien vuoksi sitä pystytään hyödyntämään viestinnässä esimerkiksi eleitä monipuolisemmin. Sen avulla on mahdollista viestiä asioista, jotka eivät ole fyysisesti läsnä ja havaittavissa juuri nyt tai mahdollisesti koskaan. Kieli voidaan nähdä objektiivisena tekijänä, jonka avulla voidaan objektivoida esimerkiksi henkilökohtaisia kokemuksia. (Berger & Luckmann 1994, 48-49.) Olennaista vaikuttamisen näkökulmasta on, että kielenkäytössä voidaan nähdä useita, toisinaan keskenään kilpailevia merkityssystemejä, jotka puolestaan syntyvät sosiaalisesti. Kielenkäytöllä on siis aina seurauksia. Kieli ei ole vain peili, jolla havainnollistamme maailmaa, vaan se on myös mukana rakentamassa todellisuutta. (Jokinen, Juhila & Suoninen 2016, 21-28.)

Tämän tutkimuksen retorisia keinoja voidaan siis lähestyä myös tarkastelemalla niitä keinoina rakentaa todellisuutta kielen avulla. Esimerkiksi kategorisoimalla voidaan

yksilöllisistä kokemuksista paitsi tehdä ymmärrettäviä itselle ja muille, myös yhdistää ne osaksi laajoja merkityskokonaisuuksia, jotka ovat osa sosiaalista todellisuutta. (Berger & Luckmann 1994, 49-50.) Ei ole siis samantekevää, miten kieltä käytetään vaikuttamisen välineenä, sillä voimme jo pelkästään kielellisillä valinnoillamme vaikuttaa todellisuuteen. Sosiaalisen konstruktionismin näkökulmasta blogien yhteisöjen voidaan nähdä vaikuttavan todellisuuteen itsessään jo pelkästään toimimalla sosiaalisesti.

3 Aineisto, analyysimenetelmä ja tutkimuseettiset kysymykset

3.1 Aineisto

Tutkimuksen aineistona on yhdeksän blogikirjoitusta, jotka ovat politiikan ja tutkimuksen ulkopuolella toimivien naisbloggaajien tuottamia. Kaikki tutkitut blogit ovat yksityishenkilöiden ylläpitämiä. Olen käyttänyt blogien löytämiseen Blogit.fi –hakusivustoa, josta olen tarkastellut blogeja ”Lifestyle”, ”Perhe” ja ”Ihmissuhde” -aihepiirien alta. Hakusanoina olen käyttänyt termejä ”tasa-arvo”, ”#metoo”, ”vanhemmuus”, ”Minna Canth” ja ”naistenpäivä”. Valitsemani hakusanat löytyivät lumipallomaisesti lisääntymällä lukiessani blogikirjoituksia. Ensin hain hakusanalla ”tasa-arvo” löytyviä kirjoituksia, joista taas poimin sanan ”naistenpäivä” ja niin edelleen. Kirjoituksia valitessani olen pohtinut kaupallisten kirjoitusten määrää blogissa. Tein aineistohakuni pääasiassa lokakuussa 2019 ja jatkoin sitä helmikuussa 2020. Aineistooni kuuluvat kirjoitukset on julkaistu vuosien 2017-2019 aikana. Aineistossani ei ole mukana kirjoitusta, joka olisi tehty kaupallisessa yhteistyössä, sillä näen sen voivan vaikuttaa kirjoituksessa esiintyvien mielipiteiden aitouteen ja tekstin sisältöön. Lisäksi olen pohtinut kuvien ja kirjoituksen määrän suhdetta. Tarkoitukseni on tarkastella lähinnä kirjoitettua tekstiä, joten valikoin aineistokseni kirjoituksia, joissa tekstiä on huomattavasti enemmän kuin kuvia. Aineistoni koostuu kolmesta tasa-arvon päivästä, yhdestä harrastusta, yhdestä työelämästä, yhdestä seksuaalista häirintää ja kolmesta perhe-elämästä ja parisuhdetta käsittelevästä kirjoituksesta. Itse blogipäivitysten lisäksi analysoin myös kirjoitusten kommentteja, joita koko aineistossa on yhteensä yksitoista kappaletta.

Aineistossa tasa-arvoa käsitellään hyvin monista eri näkökulmista, mutta myös yhdistäviä piirteitä on nähtävissä. Useissa teksteissä tasa-arvoa käsitellään historiallisesta näkökulmasta, puhuen esimerkiksi Minna Canthista tasa-arvon ja naistenpäivän esikuvana.

Historiallisessa näkökulmassa korostuu usein me-ajattelu ja yhdessä toimiminen yhteisen hyvän eteen. Historiaa rinnastetaan usein nykyisyyteen, jossa korostuu enemmän yksilölähtöisempi näkökulma tasa-arvon toteuttamisessa, vaikka kollektiivisuus toisaalta näkyy teksteissä myös nykyisyydessä ja uskossa yhteiseen, tasa-arvoisempaan tulevaisuuteen. Yksilölähtöisyys näkyy teksteissä tapana korostaa yksilön omia mahdollisuuksia vaikuttaa siihen, miten tasa-arvo omassa elämässä toteutuu ja mitä se ylipäätään yksilölle itselleen tarkoittaa. Tasa-arvo näyttäytyy teksteissä yksilöllisinä kokemuksina ja tunteina, ja sen toteutumista kuvaillaan niin perhe-elämässä kuin työympäristössäkin. Kirjoituksissa korostuu myös sosiaalinen rakentuneisuus, tämä tulee esiin muun muassa puheilla normeista ja rakenteellisista tekijöistä. Muutamassa tekstissä tasa-arvokäsitysten kuvaillaan syntyvän kasvatuksen ja sosiaalistumisen tuloksena. Kirjoittajat tuovat esiin myös suoraan poliittisia ja lainsäädännöllisiä tekijöitä, joiden he kokevat vaikuttavan tasa-arvon toteutumiseen. Usein mainittuja tekijöitä ovat palkkaerot, hoitovastuun jakautuminen ja työsyryntä. Teksteissä myös verrataan Suomea globaalisti niin Euroopan sisällä kuin sen ulkopuolellakin sijaitseviin maihin. Lähtökohtaisesti teksteistä voidaan nähdä, että kirjoittajat pitävät Suomea varsin tasa-arvoisena maana, vaikka myös parannettavaa onkin.

3.2 Retorinen analyysi

Analyysimenetelmänäni tässä tutkielmassa toimii retorinen analyysi, jossa keskitytään argumentointiin. Retoriikassa argumentointia tarkastellaan sosiaalisena toimintana. Argumentointia voidaan lähestyä asemoitumisen käsitteen kautta, joka kuvaa tietyn aseman ottamista esimerkiksi julkisessa keskustelussa. Se on siis asettumista jollekin tietylle kannalle. Tärkeää on myös puhujan ja yleisön välinen suhde, joka usein kertoo argumentin toimivuudesta ja vakuuttavuudesta. Tällaisista, esimerkiksi puhetilanteen jälkeisistä yleisökommenteista voidaan saada tärkeää tietoa siitä, miten puhe on vaikuttanut kuulijoihinsa. Blogien kontekstissa tätä voidaan jossain määrin tutkia tarkastelemalla kirjoitusten kommenttiosuuksia, joissa lukijat ovat voineet kommentoida ajatuksiaan argumentoidusta aiheesta. Vakuuttaminen voidaan nähdä myös eräänlaisena faktan luomisena. Tästä näkökulmasta katsottuna argumentoinnin tarkoituksena on luoda jotakin totta tai todelta tuntuva. (Jokinen 2016, 273-274.) Argumentaatiossa tulkinnallisuus on kuitenkin myös aina läsnä. Vakuuttamisessa on kyse yleisön hyväksynnän saavuttamisesta väitteille, joita ei välttämättä voida yleisesti pitää tosina. Puheen tai kirjoituksen osoittaminen

tietylle yleisölle on olennaista argumentoinnin rakentamisessa. (Perelman 2007, 19-20.) Sosiaalisessa mediassa voi olla vaikea tietää, kenen luettavaksi oma kirjoitus päätyy. Voi kuitenkin olla, että esimerkiksi bloggaajat tuntevat omat lukijakuntansa, ja että tietyt lukijat lukevat aina samojen kirjoittajien postauksia. Tietoisuus kirjoittajan ja lukijan välisestä suhteesta voi vaikuttaa siihen, millaisin keinoin vakuuttavuutta lähdetään rakentamaan.

Tässä tutkimuksessa tarkastelen blogikirjoitusten vaikuttavuutta lähinnä Jokisen retoristen keinojen avulla, mutta mahdollisia lähestymistapoja on muitakin. Myös esimerkiksi Chaïm Perelman on käsitellyt retorisia keinoja ja niiden toimivuutta. Hänen mukaansa onnistuneessa argumentoinnissa otetaan huomioon se, onko väittämä jotakin, jota voidaan pitää yleisenä totuutena, toisin sanoen otaksumana, vai lähinnä suotavuutta, kuten arvoja tai hierarkioita koskevana asiana. Niin sanottuja tunnettuja tosiasioita voi olla vaikeampi lähteä kumoamaan kuin jotakin sellaista, joka on helpommin kyseenalaistettavissa. Näiden kahden välimallina voidaan nähdä otaksumat, jotka eivät ole yhtä varmoja kuin tosiasiat, mutta jotka voivat luoda vankkaa pohjaa erilaisten uskomusten rakentumiselle. (Perelman 2007, 28-34.)

Marja-Liisa Kakkuri-Knuutilan (2015, 60-63) mukaan argumentti eroaa käsitteenä perustelusta, sillä se on kaksimerkityksinen. Argumentin voidaan nähdä tarkoittavan paitsi perusteluja, myös kokonaisuutta, johon sisältyy taustaoletuksia sekä itse väite. Perustelujen tehtävänä on selkeyttää annettua väitettä. Argumentit ovat kuitenkin usein kaksimerkityksisyytensä vuoksi paitsi monitulkintaisia, myös kontekstisidonnaisia. Kontekstin merkitystä pohdittaessa Kakkuri-Knuutilakin nostaa Perelmanin tavoin esiin yleisön merkityksen. Kohdeyleisö vaikuttaa usein siihen, miten argumentti rakennetaan. Retorisessa analyysissä tulisi kuitenkin osata ymmärtää argumentit kokonaisuuksina ja laajemmassa yhteydessä, kuin vain yksittäisissä ilmaisuissa. Itse retorisia keinoja analysoidessa tällaisia kokonaisuuksia voi jäädä herkästi huomioimatta, ja kuten usein laadullisessa tutkimuksessa, aineistojen merkityksiä voi jäädä piiloon.

Tässä tutkielmassa hyödynnän Arja Jokisen (2016, 278) retoristen keinojen jaottelua, joka ottaa huomioon niin väitteen esittäjään liittyvät keinot kuin myös ne, joilla pyritään vahvistamaan itse esitettyä argumenttia. Toisaalta viestijän vakuuttavuus voi vaikuttaa siihen, miten vakuuttavana itse esitetty argumentti nähdään. Jokisen retoristen keinojen listauksen ei ole tarkoitus kattaa kaikkia mahdollisia retorisia keinoja, vaan se on hänen kokoelmansa useasta erilaisesta empiirisestä tutkimuksesta. Koska siis jaottelua ei voida

pitää kaiken kattavana ja kaikissa yhteyksissä toimivana, on tärkeää kiinnittää huomiota tutkimuskohtaisesti siihen, miten keinoja lähdetään tarkastelemaan ja soveltamaan. Pitää siis esimerkiksi huomioida aineiston luonne ja tutkimuksen konteksti. (Em. 277.) Aloitin aineistoni analysoinnin etsimällä eri retorisia keinoja kirjoituksista. Tämän jälkeen luokittelin ne kahden pääluvun, esittäjän vakuuttavuutta rakentavien ja argumentin vakuuttavuutta rakentavien keinojen alle.

Esittäjän vakuuttavuutta voidaan rakentaa muun muassa etäännyttämällä puhujan intressit esitetystä väitteestä. Voidaan siis esimerkiksi korostaa puhujan pyyteettömyyttä esittämällä, että hän 'joutuu' vastoin omia intressejään myöntämään 'tosiasiat', joita siis alun perinkin on kannattanut. Muita argumentin esittäjän vakuuttavuutta lisääviä keinoja ovat puhujakategorioilla oikeuttaminen, liittoutumisasteen säätely ja asiantuntijalausunnolla vahvistaminen. (Em. 278-283.) Aineistoni blogikirjoituksissa asiantuntijalausunnon käyttämistä esiintyi muun muassa lainauksin poliitikkojen puheista tai jonkin instituution, kuten Maailmanpankin kannanotoista.

Argumentin vakuuttavuutta voidaan puolestaan rakentaa esimerkiksi esittämällä "tosiasiat tosiasioina", eli niin, ettei puhujalla itsellään ole vaikutusta niihin, vaan ne ovat välttämättömiä. Esimerkkinä Jokinen mainitsee toisinaan politiikassa esillä olevan puhutavan, jonka mukaan taloudella on sellaisia lainalaisuuksia, joihin ei voida vaikuttaa ja joihin ihmisten tulee sopeutua. Muita argumentin vakuuttavuutta rakentavia keinoja ovat yksityiskohdilla ja kertomuksilla vakuuttaminen, numeerinen ja ei-numeerinen määrällistäminen, metaforien ja ääri-ilmaisujen käyttäminen, sekä rinnastaminen. Yksityiskohtien ja kertomuksien hyödyntämistä argumentin vahvistuksena Jokinen vertaa salapoliisiromaanimaiseen tapahtumien yksityiskohtaiseen ja usein objektiiviseen kuvailuun, joka jättää kuulijalleen mahdollisuuksia tehdä omia tulkintojaan tapahtumista. Tällaisia kuvailuja käytetään myös arkielämässä, ja esimerkkinä tästä Jokinen kuvailee tilannetta, jossa henkilö kertoo ystävälleen puolisonsa uskottomuudesta kuvailemalla esimerkiksi ravintolailallisen tapahtumia. Määrällistämällä voidaan puolestaan luoda mielikuvia siitä, että asioita voidaan kvantifioida, vertailla ja tarkastella lukujen avulla. Määrällistäminen voi olla joko numeerista tai ei-numeerista. Aineistoni blogikirjoituksissa määrällistäminen näkyi muun muassa täsmällisten rahamäärien, kuten eläkkeiden tai palkkojen vertailuna. Määrällistämiseen liittyy myös ääri-ilmaisujen käyttö. Ääri-ilmaisuja ovat esimerkiksi ilmaisut *ei koskaan*, *ikuisesti* tai *täydellisesti*. Ääri-ilmaisujen avulla voidaan rakentaa mielikuvaa esimerkiksi väitteen vastaansanomattomuudesta ja näin myös

vakavuudesta. Metaforaa Jokinen puolestaan kuvailee vertailuksi ilman kuin-sanaa. Metaforia käyttämällä voidaan luoda jokin asia helpommin lähestyttäväksi liittämällä siihen merkityksiä muista, tutummista asioista. Esimerkkeinä metaforien käytöstä Jokinen mainitsee muun muassa ilmaisut *elämän ilta* ja *talousnäkyvät ovat ruusuiset*. (Jokinen 2016, 283-293.)

Viestijän vakuuttavuutta rakentavat retoriset keinot	Viestin vakuuttavuutta rakentavat retoriset keinot
• Etäännyttäminen omista intresseistä • Puhujakategorioilla oikeuttaminen • Liittoutumisasteen säätely • Konsensuksella vahvistaminen • Omien intressien esiintuonti • Asiantuntijalausunnoilla vahvistaminen	• Tosiasioina esittäminen • Kategoriat • Narratiivit ja esimerkit • Määrällistäminen • Metaforat • Ääri-ilmaisut • Rinnastaminen

Kuvio 1. Viestijän ja viestin vakuuttavuutta rakentavat retoriset keinot

Merkattuani retoriset keinot blogikirjoituksista listasin aineistossani eniten esillä olleet ja käytetyimmät keinot. Nämä olivat omien intressien esiintuonti, narratiivien ja esimerkkien hyödyntäminen, metaforat ja ääri-ilmaisut, konsensuksen ja liittoutumisasteen sääteleminen, sekä rinnastaminen. Keinoista siis vain konsensuksen ja liittoutumisasteen sääteleminen, sekä omien intressien esille tuominen ovat esittäjän vakuuttavuutta rakentavia. Rinnastaminen, ääri-ilmaisut, metaforat, sekä narratiivien ja esimerkkien hyödyntäminen ovat puolestaan argumentin vaikuttavuutta rakentavia keinoja. Tutkielman analyysiosiossa tarkastellaan tarkemmin näitä aineistossa eniten esillä olleita keinoja ja esitetään aineistoesimerkkejä.

3.3 Tutkimuseettiset kysymykset

Aineistoni on ollut mahdollista kerätä suoraan avoimesti saatavilla olevista blogeista. Ne ovat julkisesti luettavissa, eikä niihin käsiksi pääsy vaadi kirjautumista tai rekisteröitymistä. Kirjoittajista ei ole ollut saatavilla muita taustatietoja kuin mitä he ovat omissa blogeissaan itsestään esittäneet. Useimmat bloggaajista käyttävät profiileissaan nimimerkkejä, ja kertovat itsestään pienin kuvauksin, kuten kertomalla harrastuksistaan tai äitiydestään.

Sosiaalisen median julkista aineistoa voi käyttää tutkimusaineistona pyytämättä lupaa sisällön tuottajalta. On kuitenkin tutkijan tehtävänä pohtia sitä, tulisiko aineiston kirjoittajan saada olla tietoinen oman sisältönsä kuulumisesta tutkimusaineistoon. (Kosonen, Laaksonen, Rydenfelt & Terkamo-Moisio 2018, 119.) Tiedotin blogien kirjoittajia sähköpostiviestillä tekstien käyttämisestä tutkimuksessani ja annoin näin heille mahdollisuuden estää kirjoitustensa käytön tutkielmassani. Kieltäviä vastauksia ei tullut, mutta toisaalta kaikki kirjoittajat eivät viestiini vastanneetkaan. Eräs bloggaaja halusi tietää tutkimuksestani tarkemmin ennen kuin antoi suostumuksensa. Hänen kysymyksensä koskivat muun muassa aineiston laajuutta, tutkimuksen analyysimenetelmää, raportointitapaa ja oman bloginsa roolia yhtenä aineiston osana. Kirjoittaja nosti esille huolensa omasta tunnistettavuudestaan, sillä aihe, josta hän blogissaan kirjoittaa on suhteellisen harvinainen Suomen mittakaavassa, ja siksi jo aihe itsessään mahdollistaa kirjoittajan tunnistamisen. Bloggaajan vastausviesti laittoi minut tutkijana myös ajattelemaan tarkemmin tutkielman eettisyyttä ja aineistoa. Oman tunnistettavuuden helpottuessa tutkimuksessa mukana olevalle voi olla yhä tärkeämpää tietää, millaisessa työssä tulee olemaan.

Olen noudattanut tutkielmaprosessissani Tutkimuseettisen neuvottelukunnan asettamia hyvän tieteellisen käytännön ohjeita (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019). Anonymisoin kirjoittajat tutkielmassani niin, etten paljasta blogien tai kirjoittajien nimiä analyysissäni. Kuitenkin koska analyysimenetelmänäni toimii retorinen analyysi, käytän suoria lainauksia tutkielman analyysiosiossa havainnollistamisen tarkoituksessa. Suorien lainausten käyttö sosiaalisen median tutkimuksessa johtaa usein siihen, että anonymisointi jää kosmeettiselle tasolle lainausten ollessa haettavissa verkosta. Lainauksen käytön pohdinta onkin yksi tutkijan tehtävistä, ja siinä tulisi ottaa huomioon muun muassa aineiston mahdollinen arkaluonteisuus. (Kosonen ym. 2018, 121.) Aineistoni myönteisenä puolena

voidaan nähdä sen avoimuus, mutta se on samalla myös haaste, jonka pyrin huomioimaan tutkimuksessani mahdollisimman huolellisesti. Avointenkin sosiaalisen median sisältöjen hyödyntäminen tutkimusaineistona vaatii eettistä harkintaa, sillä bloggaajille ei saa koitua tutkimuksesta minkäänlaista vahinkoa. Tärkeää onkin huomioida tutkimuksessa yksityisyyden lisäksi kirjoitusten aiheiden herkkyyttä. (Em. 119-120.)

4 Tasa-arvoa käsittelevien blogikirjoitusten retoriset keinot refleksiivisenä vaikuttamisena

4.1 Yhteisöllisyys blogikirjoituksissa ja kommenttikentissä

Refleksiivisessä poliittisessa toiminnassa yksilö pohtii omaa osallistumistaan ja samalla myös suhdettaan muihin selvittäessään oman toimintansa tavoitteita. Tärkeimpiä eroja suhteissa toiminnan näkökulmasta on tiedostaa, ketkä ovat toivottavien tavoitteiden kannalta ystäviä, ja ketkä taas niin sanottuja vihollisia. Koska kollektiivinen toiminta voidaan nähdä täysin yksilöllistä toimintaa tehokkaampana, ystävien tiedostaminen voi auttaa itse tavoitteiden saavuttamisessa. Yhteisöllisyys voidaan kuitenkin myös nähdä itsessään arvokkaana ja tavoiteltavana, refleksiivistä poliittista osallistumista määrittelevänä asiana. Vihollisten tunteminen puolestaan voi auttaa paitsi hahmottamaan ja tarkentamaan omia tavoitteita ja niiden tarkoituksia, myös luomaan tällaista kollektiivista me-henkeä samaa mieltä olevien kanssa. (Rinne 2011, 72.) Kuten aiemmissa luvuissa käy ilmi, myös blogeissa yhteisöllisyydellä on merkitystä, ja linkittyminen muiden bloggaajien ja lukijoiden kanssa voidaan nähdä antavan blogille vaikutusvaltaa.

Me-henkisyyttä luodaan tutkimissani blogeissa käyttämällä konsensuksen luomista retorisenä keinona. Eräs konsensuksen luomistapa on me-puhe, jolla kirjoittaja voi pyrkiä luomaan mielikuvaa jostakin yhteisestä, laajemmasta joukosta, jolla on yhteiset intressit (Jokinen 2016, 282). Esimerkissä (1) konsensusta on luotu niin, että kirjoittaja puhuu suomalaisista meinä, eli liittää lukijan myös mukaan suomalaisiin, samoin kuin itsensä. Tämä luo kuvaa suomalaisista joukkona, johon kirjoittaja laskee sekä itsensä että lukijan. Aineistoesimerkissä (2) kirjoittaja puolestaan puhuu 'meistä ihmisistä' syynä sukupuolittuneisuuden luomiseen. Kirjoittaja ei syyllistä ketään tai mitään tiettyä tahoa, vaan puhuu ihmisistä 'meinä', jotka ovat itse aiheuttaneet sukupuoliroolien syntymistä. Esimerkissä (3) taas me-puhetta käytetään käskävästi, jälleen koskemaan paitsi lukijaa,

myös kirjoittajaa itseään. Tällä kirjoittaja voi luoda mielikuvaa siitä, ettei kenenkään tulisi sallia seksismiä, vähättelyä, väkivaltaa tai syrjimistä.

- (1) “*Me Suomessa emme* voi tuudittautua sen varaan, että arvio on kansainvälinen.”
- (2) “*Me ihmiset olemme* keksineet aivan itse hämmentävän jaon tyttöjen ja poikien väreihin, ammatteihin ja jopa tunteisiin.”
- (3) “Ei jäädä kuuntelemaan hiljaa, jos kohtaamme, kuulemme tai näemme seksismiä, väkivaltaa tai naisten vähättelyä tai syrjimistä.”

Kirjoituksissa on nähtävissä myös omien intressien liittämistä yleisiksi, kaikkia hyödyttäviksi intresseiksi. Esimerkissä (4) kirjoittaja kuvailee tasa-arvokysymysten vaikuttavan kaikkiin, eli kirjoittajan voidaan nähdä perustelevan tasa-arvoasioiden tärkeyttä paitsi omana etunaan, myös aivan kaikkien muidenkin etuna. Näin kirjoittaja tuo omat intressinsä esiin, mutta sulauttaa ne myös yhteen kaikkien yhteisiksi intresseiksi.

- (4) “Lista epäkohdista on pitkä, ja epätasa-arvoasioissa pelkästään *nainen* ei ole kärsijänä, vaan myös *muun sukupuoliset ja miehet*: kapeat sukupuoliroolit haittaavat *kaikkia*.”

Ajatus toiminnan yhteisestä vihollisesta on kuitenkin analysoimissani blogipäivityksissä monimutkainen. Aineistossani tällaista selkeää, kollektiivista tietyn ihmisryhmän viholliseksi nimeämistä tai esille tuomista ei ole nähtävissä. Kirjoituksissa sukupuolten asemia ja kokemuksia vertaillaan, mutta ei niinkään syytellä tai osoiteta muullakaan tavalla, että mikään ihmisryhmä olisi suoranaisesti tasa-arvon toteutumisen tiellä tai sitä vastaan. Se, mitä vastaan kirjoitukset vaikuttavat kuitenkin taistelevan, on nimenomaan epätasa-arvoisuus, jota ihmiset ylläpitävät omalla toiminnallaan. Epätasa-arvoisuus näyttäytyy siis aineettomana vihollisena, joka vaikuttaa silti hyvin laaja-alaisesti kaikkiin sukupuolesta riippumatta. Kollektiivisuutta sen sijaan luodaan esittämällä tasa-arvon toteutuminen kaikkia hyödyttävänä asiana, eli muodostetaan käsitystä yhteisestä päämäärästä.

Yksi yleisimmistä keinoista, joka voidaan tulkita myös pyrkimyksenä herättää yhteisöllisyyttä ja keskustelua ovat lukijalle osoitetut kysymykset, jotka usein sijoittuvat tekstin loppuun mutta voivat esiintyä myös keskellä kirjoitusta. Esimerkiksi eräs kirjoitus päättyy kysymällä lukijoilta, onko Suomi heistä tasa-arvoinen maa. Useissa kirjoituksissa käytetään myös retorisia kysymyksiä, joihin kirjoittaja sitten itse vastaa kuin rakentaen keskustelua jo tekstissä itsessään.

Keskusteleavuus näkyy aineistossa myös kommenttiosioissa. Kommenteissa lukijat ovat kiittäneet kirjoittajaa ja ilmaisseet olevansa samaa mieltä kirjoituksessa esitettyjen mielipiteiden kanssa. Toisaalta myös erimielisyyksiä tuodaan esiin. Esimerkiksi yhden kirjoituksen kommenttiosuudessa lukija pyytää kirjoittajalta enemmän perusteluja kirjoituksessa esittämäänsä väitteeseen. Kommentissaan lukija luettelee syitä sille, miksi ei ole kirjoittajan kanssa yhtä mieltä ja esittää tarkentavia kysymyksiä. Blogikirjoituksen kirjoittaja puolestaan vastaa kommenttiin uudella kommentilla, jossa vastaa lukijan esittämiin kysymyksiin ja antaa täsmentäviä perusteluja väitteelleen. Bloggaajat siis itse myös osallistuvat kommenttikentässä tapahtuviin keskusteluihin. Eräs miesvaltaisesta harrastuksesta kirjoittava myös kuvailee yhdessä kirjoituksessaan kommenttiosuuskien ulkopuolista yhteydenpitoaan lukijoidensa kanssa. Hän kertoo saaneensa viestejä, joissa hänen blogiaan lukeneet ovat kertoneet blogin inspiroineen ja antaneen rohkeutta toteuttaa omia haaveita.

4.2 Subjektiivinen ajallinen ja paikallinen tietoisuus

Refleksiivisessä poliittisessa toiminnassa on läsnä yksilön tietoisuus ajasta ja paikasta, eli toiminnan kontekstista. Subjektiivinen kokemus ajasta, yksilön käsitykset menneestä ja mahdollisesta tulevaisuudesta ohjaavat hänen toimintaansa nykyisyydessä. Toiminta asettuu siis menneisyys – nykyhetki – tulevaisuus -akselille. Tämä subjektiivinen käsitys ajasta määrittelee sitä, millaisena mahdollisuutena yksilö näkee tulevaisuuden ja millaisin toimin pyrkii siihen vaikuttamaan. (Rinne 2011, 92.) Jokisen retorista keinoista rinnastamisen voidaan nähdä kertovan tällaisista aikaan ja paikkaan liittyvistä käsityksistä, joiden esiin tuominen voidaan nähdä pyrkimyksenä vaikuttaa. Rinnastamalla voidaan myös lisätä argumentin ymmärrettävyyttä ja vastaanotettavuutta. Tämä voidaan toteuttaa luomalla esimerkiksi kehityskaari, joka rinnastaa muutosta, kuten eri aikakausia. (Jokinen 2016, 294-295.)

Aineistossani useat blogikirjoitukset alkavat kertomalla tasa-arvon historiasta, siitä miten asiat olivat ennen. Tämän jälkeen kuvaillaan nykyistä tilannetta ja esimerkiksi sitä, miten ongelmat ovat pysyneet samana tai muuttuneet. Monet aineistoni kirjoitukset esimerkiksi alkavat Minna Canthista ja tämän elämän kuvailemisesta, tai kertomalla naistenpäivän historiasta. Rinnastamalla historiaa kirjoitushetkeen kirjoittajat tuovat esiin omaa subjektiivista näkemystään tasa-arvon ajallisuudesta. Useat kirjoituksista myös päättyvät kirjoittajien toiveisiin siitä, millaista tulevaisuutta he toivovat.

Aineistoesimerkissä (5) rinnastetaan paitsi miesten ja naisten asemaa toisiinsa, myös Suomea Islantiin. Toisaalta *yhä enemmän* -ilmaisun voidaan nähdä rinnastavan nykytilannetta menneisyyteen. Esimerkissä (6) puolestaan annetaan ensin konkreettisia esimerkkejä siitä, miten muutos näkyy. Kirjoittaja rinnastaa nykyisiä mahdollisuuksia päättää perheiden työnjaosta historian aikoihin, jolloin jako toteutettiin välttämättömyytenä. Rinnastamalla nykyisyyttä menneisyyteen kirjoittaja kuvaa muutosta ja toisaalta korostaa nykyajan toimintatapojen erilaisuutta suhteessa historiaan.

- (5) “Naisten palkoista on puhuttu *yhä enemmän*, vaikka harva nainen edelleenkään tienaa enemmän tai edes yhtä paljon kuin samassa työkuvaossa oleva mies. (Islannissa muuten astui nyt tämän vuoden alussa voimaan laki, joka kieltää erisuuret palkat samasta asemasta. Eli laki määrää naisille saman palkan kuin miehille. Hämmäntävää että siihen täytyy olla laki, mutta Islanti on ainoa maa, jossa sellainen on. Koko maailma tarvitsisi sitä.)”
- (6) “Ehkä tarpeeksi kauas menneeseen mentäessä miesten reissut ovat olleetkin ravinnonhankintamatkoja ja jokin alkukantainen tarve tehdä näitä miehisiä riittiretkiä on jäänyt vähän kesympänä näihin päiviin asti. Naiset jäivät kotiin huolehtimaan jälkikasvusta. Ajat ovat muuttuneet. Enää ei ole erikoista, että mies hoitaa kotona lapsia ja nainen luo uraa.”

Kirjoittajien näkemykset ajasta näkyvät siis teksteissä rinnastamalla tasa-arvoisempaa nykyhetkeä epätasa-arvoisempaan menneisyyteen. Esimerkin (5) rinnastus Islannin tilanteeseen voidaan nähdä esitettynä toivomuksena tasa-arvon toteutumisen tulevaisuudesta. Toisaalta Suomen rinnastaminen muihin maihin ja muun maailman rinnastaminen Islantiin voidaan nähdä kirjoittajan tietoisuutena omasta subjektiivisesta paikallisuudesta. Tämä paikallisuus on myös nähtävissä aineistossa muun muassa puheena suomalaisuudesta tai juuri suomalaisten poliitikoiden ja muiden vaikuttavien henkilöiden puheiden lainauksilla, tai viittaamalla esimerkiksi suoraan Suomen lainsäädäntöön. Muutamissa kirjoituksissa on kuitenkin nähtävissä myös globaalisuus ja itsensä ja tasa-arvon näkeminen osana myös Suomen ulkopuolista maailmaa. Tämä näkyy esimerkiksi globaalien tasa-arvoon liittyvien ongelmien esiintuomisena, lainauksina ulkomaalaisten vaikuttajien puheista ja myös suoraan tuomalla esille, ettei epätasa-arvoisuus ole vain Suomen ongelma, vaan se tulisi nähdä myös laajemmin.

4.3 Totuudessa eläminen oman arvion esittämisenä

Omien intressien esiintuonti

Jokisen mukaan omien intressien piilottamisella voidaan luoda kuvaa argumentin objektiivisuudesta. Tällä puolestaan voidaan herättää luottamusta väitteen esittäjää kohtaan, joka näyttäytyy tällöin puolueettomana tosiasian raportoijana. Tällä voidaan vältellä vastuuta oman argumentin esittämisestä. Sen sijaan omien intressien rehellinen ja avoin esiintuonti voi herättää luottamusta kuulijassa ja näin tehostaa argumentin vakuuttavuutta, kuten alla olevista aineistoesimerkeistä voidaan tulkita. (Jokinen 2016, 277-278.)

- (7) “*Näen* paljon epäkohtia miesten ja naisten välillä työelämässä, hyvin monella tapaa. *Olen* feministi. *Minusta* tasa-arvossa on hyvin paljon tekemistä, edelleen jos olet valkoinen heteromies, sinulla on paremmat lähtökohdat kuin täsmälleen saman taustan omaavalla naisella.”
- (8) “*Toivon* tietenkin, että vanhempainvapaa olisi oikeasti tasa-arvoinen mahdollisuus kummallekin vanhemmalle.”

Aineiston kirjoituksissa esiintyy enemmän omien intressien suoraa esiintuontia. Se, että esitetty näkemys on kirjoittajan oma mielipide asiasta, tuodaan selkeästi ja piilottelematta esille. Tämä voidaan nähdä keinona herättää lukijassa luottamusta. Aineistossa useimmin esiintyvää omien intressien suoraa esiintuontia voidaan verrata totuudessa elämiseen, sillä kirjoittajat pyrkivät tuomaan esille omat kantansa suoraan ja piilottelematta. Tuodessaan omia arvostelmiaan esiin kirjoittajat esittävät näkemyksiään siitä, miten asiat ovat ja toiveitaan siitä, miten niiden tulevaisuudessa tulisi, tai ei tulisi, olla. On erilaisia keinoja sille, miten näitä omia arvostelmia tuodaan esiin. (Rinne 2011, 81-84.) Suora omien intressien esiintuonti on näistä yksi, ja seuraavaksi analysoin aineistostani muita tällaisia keinoja.

Narratiivit ja esimerkit

Kuvauksilla ja kertomuksilla voidaan perustella argumentteja tuomalla kuulija ikään kuin osaksi jotakin tapahtumaa, joka asettaa kuulijan todistajan asemaan ja mahdollistaa tämän luoda omia päätelmiään tapahtumista (Jokinen 2016, 287). Voidaan myös ajatella, että tällaisten narratiivien avulla toimija voi viedä kuulijansa niihin hetkiin, jotka vaikuttivat toimijan arvostelmien muodostamiseen. Narratiivit toimivat myös osana menneisyyttä, joka on vaikuttanut siihen, miten toimija näkee nykyhetken ja mahdollisuudet tulevaisuudelle. (Rinne 2011, 81,92.) Aineistossani tällaisia kertomuksia esiintyy useissa eri muodoissa.

Joidenkin kirjoitusten argumentit ikään kuin rakentuvat kerrotun tarinan ympärille niin, että osa tekstistä on pohtivaa argumentoimista ja osa taas tarinankerrontaa. Esimerkiksi eräs bloggaaja kertoo tekstissään matkastaan kirjastoon nuorten lastensa kanssa, ja käyntiä kuvaillessaan tuo esiin omia ajatuksiaan lapsille kohdistetusta kirjallisuudesta ja sukupuolirooleista. Tällainen arkisen, monille tutun tapahtuman kuvaileminen ja sen ohessa huomion kiinnittäminen lastenkirjojen sisältöihin voidaan nähdä tuovan tasa-arvon kysymykset lähelle lukijan arkea ja elämää. Näin narratiivi voi toimia argumentaation konkretisoijana.

Aineistossani on myös kaksi tekstiä, joissa käsitellään työelämää. Ensimmäisessä tekstissä kirjoittaja kuvailee päätymistään miesvaltaiselle alalle, johon ei ensin uskonut pääsevänsä, koska koki miesten saavan enemmän arvostusta ja mahdollisuuksia kuin naisten. Kuvailemalla omia ajatuksiaan ja tunteitaan, perustelemalla niiden avulla omaa toimintaansa kirjoittajan voidaan nähdä pyrkivän avaamaan tasa-arvon ongelmien takana olevia monimutkaisia prosesseja ja vahvistamaan näin omaa argumenttiaan yhteiskunnan ilmapiirin vaikutuksesta tasa-arvon toteutumisessa.

Toisessa työelämään liittyvässä kertomuksessa kirjoittaja kuvailee omaa urakehitystään nuoruudesta aikuisuuteen. Hän kirjoittaa, ettei välittänyt nuorempana tasa-arvosta, sillä hänen elämässään tasa-arvon epäkohdat eivät juurikaan näkyneet. Siirryttyään miesvaltaiselle alalle hän alkoi huomata tapoja, joilla miehiä ja naisia kohdellaan eri tavoin työpaikoilla. Kuvaillessaan näitä esimerkkejä hän myös mainitsee keskustelleensa näistä ystäviensä kanssa, jotka olivat myös kokeneet samankaltaisia asioita. Kertomuksellaan kirjoittajan voidaan nähdä siis paitsi kuvailevan elämänsä tapahtumia tasa-arvon näkökulmasta, antavan konkreettisia esimerkkejä argumenteistaan ja konsensuksen avulla luovan mielikuvaa siitä, ettei ole kokemustensa kanssa yksin. Toisaalta vaikka kokemusten avulla voidaan aikaansaada samaistumisen kokemuksia, tarinankerronnalla voidaan myös vahvistaa näkemystä, että tasa-arvokokemukset ovat usein subjektiivisia. Kokemukset yksilöiden välillä voivat olla erilaisia, ja siksi myös käsitykset tasa-arvosta voivat olla eriäviä.

Metaforat ja ääri-ilmaisut

Metaforilla voidaan kuvailla asioita käyttämättä niitä suoraan kuvaavia ilmaisuja. Tällaisilla vertauksilla voidaan asiaan liittää uusia mielikuvia jo ennestään tunnettujen asioiden avulla.

(Jokinen 2016, 290.) Metaforien avulla voidaan siis asioihin liitettävien mielikuvien avulla tuoda omaa näkemystä vahvemmin esiin. Omia näkemyksiään esille tuodessaan toimijan tulee suhteuttaa se aikaisempaan toimintaan ja myös parhaillaan vallitseviin asiantiloihin (Rinne 2011, 83). Metaforilla omia näkemyksiä voidaan yhdistää tutumpiin, useimpien totuuksiin sopiviin ilmaisuihin, jolloin omista arvioista voi tulla helpommin sisäistettäviä.

Esimerkissä (9) tulotason kutistumisella luodaan mielikuvaa tulotasosta asiana, joka on koollisesti pienentynyt. Oivallisella maaperällä puolestaan luodaan kuvaa alustasta ja lähtökohdista, joista hidasteleminen ja vähempään tyytyminen ovat mahdollisia. Tällöin äitiysvapaa toimii kuin vähempään tyytymisen kasvin hedelmällisenä kasvualustana, josta sen on hyvä kasvaa elinvoimaiseksi. Kirjoittajan voidaan siis nähdä perustelevan näkemystään äitiysvapaan vähentymisen tarjoamista mahdollisuuksista oppia hidastamaan ja tyytymään vähempään metaforan avulla. Myös esimerkissä (10) käytetään kasvillisuuteen liittyvää metaforaa, kun naistenpäivän historiaan viitataan juurilla. Juuret luovat mielikuvaa monihaarisesta menneisyydestä, joka on toiminut kaiken nyt olevan pohjana. Juurten aseman antaminen historialle antaa sille merkityksellisyyttä, sillä ilman juuria kasvi ei pysy hengissä.

(9) “Äitiysvapaan aikana *kutistunut tulotaso* pakottaa opettelemaan pihistelijäksi. Se on *oivallinen maaperä* opetella hidastelemaan ja tyytyä vähempään.”

(10) “On tärkeää, että naistenpäivänä palataan sen *tarkoituksen todellisille juurille*.”

Esimerkissä (11) käytetään kipeän ja huutavan tarpeen metaforaa, jolla tarvetta inhimillistetään. Kipu on ajatuksena epämiellyttävä tila, jota tulisi pyrkiä helpottamaan mahdollisimman pian. Huuto puolestaan on jotakin äänekästä, jota on myös vaikea olla huomioimatta. Näiden metaforien käyttäminen puhuttaessa maailmankolkista, joka viittaa maailman reunaseutuihin, vie ajatuksia pois omasta lähiympäristöstä ja painottaa avuntarvetta myös muualla maailmassa.

(11) “Monessa muussa *maailmankolkassa* tasa-arvoa edistäviä tekoja *tarvittaisiin* myös *kipeästi*. Jopa *huutavasti*.”

(12) “Elämme oikeastaan todella mielenkiintoista ajanjaksoa, jossa vanhat *sukupuoliroolit natisevat liitoksissa* ja yhä useammin joku kyseenalaistaa sukupuoliroolien välttämättömyyden.”

Esimerkissä (12) sukupuoliin liittyvien odotusten kuvaillaan natisevan liitoksissaan, eli luodaan mielikuvaa, jossa ne voisivat olla jotakin aineellisia, jotka ovat pian räjähtämässä palasiksi. Tämä mielikuva tekee sukupuolirooleista jotakin sellaista, joihin on toisaalta laitettu paljon painetta, ja jotka toisaalta voivat muuttua radikaalistikin. Lisäksi sukupuoliroolien sanana voidaan nähdä viittaavan sukupuoliin liitettyihin odotuksiin kuin annettuina rooleina esimerkiksi näytelmässä.

(13) “#metoo kampanja on *murtanut vaikenemisen muuria* siitä, miten miehet käyttävät valta-asemaansa naisten ahdisteluun ja hyväksikäyttöön.”

Esimerkissä (13) puolestaan #metoo-kampanjan kuvaillaan haastaneen vaikenemistä. Tätä muutosta on kuvattu metaforalla vaikenemisen muurista, jota kampanjan ja julkisen keskustelun avulla murretaan. Muuri ensinnäkin voi olla jotakin materiaalista, joka on ajan saatossa rakennettu. Metaforan voidaan siis nähdä viittaavan esimerkiksi kulttuurillisiin normeihin, jotka ovat syntyneet hiljalleen. *Murtamalla* #metoo-kampanja haastaa vaikenemisen normeja ja kenties tekee ääneen sanomisesta helpompaa vieden pois esteitä sen tieltä.

Ääri-ilmaisulla voidaan korostaa tai vastaavasti minimoida asiaan liitettävien ominaisuuksien vahvuutta. Käyttämällä vahvoja ilmaisuja kuten *aina* tai *koskaan* voidaan asioista luoda vääjäämättömiä, vaikuttamisen ulottumattomissa olevia. Toisaalta ääri-ilmaisulla voidaan myös oikeuttaa esimerkiksi omia valintoja sanomalla, että *kaikki* olisivat toimineet vastaavassa tilanteessa samoin. (Jokinen 2016, 292-293.) Ääri-ilmaisujen käyttö voidaan nähdä vahvana oman totuuden esille tuomisena, sillä sen avulla esitetyt argumentit ovat vahvoja ja kaunistelemattomia. Ilmaisemalla mielipiteensä ääri-ilmaisuin kirjoittaja ei piilotele vastuulta ja korostaa voimakkaasti omia näkemyksiään. Tämä voidaan nähdä myös paitsi omien intressien selkänä esiintuomisena, myös omassa totuudessa elämisenä. Toisaalta ääri-ilmaisujen käytöllä voidaan myös tahallisesti liioitella väitteitä, jolloin sen voidaan nähdä vääristelevän ja venyttelevän totuutta vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Esimerkissä (14) painotetaan mielipidettä siitä, ettei lasten tulisi pohtia asemaansa sukupuolirooleissa ääri-ilmaisulla *koskaan*, jota painotetaan vielä erikseen omana lauseenaan. Ilmauksella *yhtään mitään* viitataan sukupuoliroolien pohtimiseen, mutta myös kaikkeen muuhun pohtimiseen ylipäänsä. Kirjoittajan voidaan siis ajatella esittävän toiveita vähemmän sukupuoliroolittuneesta yhteiskunnasta, jossa lasten ei tarvitsisi pohtia omaa

asemaansa. Tämän voidaan nähdä puolustavan ajatusta, että lapsia tulisi suojella sukupuoliroolittamiselta.

(14)“Millainen olo tulee pojalle, joka rakastaa pinkkiä, lukea kirjaa, jossa sanotaan, että se on tyttöjen väri. Jääkö lapsi miettimään, että hänen ei pitäisi pitää pinkistä vai jääkö hän miettimään, että onko hän tyttö. Lapsen ei pitäisi jäädä miettimään mitään edellä mainituista. Se ei ole lapsen paikka miettiä *yhtään mitään*. Ei hänen tulisi joutua pohtimaan omaa asemaansa sukupuolirooleissa. *Koskaan*.”

(15)“*Kaikki* nuoret naiset eivät haaveile äitiydestä lähitulevaisuudessa tai välttämättä *koskaan*. *Kaikista ei tule* äitejä, vaikka he sitä kuinka haluaisivat.”

(16)“Elämässä on hyvin *harvoja* asioita, joissa sukupuoli oikeasti merkitsisi jotain. Se on *kaikki* vain meidän luomaa *harhaa*.”

Aineistoesimerkissä (15) käytetään ääri-ilmausta *kaikki* kahteen kertaan. Tämä voidaan nähdä keinona korostaa ajatusta siitä, ettei nuoria naisia voi ajatella yhtenevänä, samanlaisena ryhmänä, ainakaan äitiyden suhteen. *Koskaan*-ilmaisua lievennetään lisäämällä eteen *välttämättä*. Esimerkissä (16) puolestaan minimoidaan sukupuolen vaikutusta ilmaisulla *harvoja asioita*. Tällä tunnustetaan, että on kuitenkin joitain asioita, joissa sukupuoli merkitsee jotain, vaikkakin vähän. Seuraavassa lauseessa kuitenkin todetaan, että nämä *kaikki* asiat ovat vain itse luotua harhaa. Tässä yhteydessä ääri-ilmaisujen käytön voidaan nähdä luovan mielikuvaa siitä, että asioihin voidaan vaikuttaa.

(17)“Minua on toki tytötely. On vähätelty mielipiteitani, ideoitani on ohitettu olankohautuksella. Kun miespuolinen on heti perään esittänyt samat ideat, on ne hyväksytyt *heti*. Joskus on tuntunut, että vaikka suuni miten kävisi, ei sieltä ole kuulunut *mitään*. Se on ollut *erittäin* turhauttavaa! Joskus se on hetkeksi lannistanut, mutta olen jo kauan aikaa sitten päättänyt olla antamatta *kenenkään* lytätä minua maanrakoon.”

Aineistoesimerkissä (17) puolestaan kirjoittaja korostaa omia tunteitaan ja kokemuksiaan ääri-ilmaisuin. Esimerkissä kuvaillaan voimakkaasti naisten vähättelyä ja vaikeuksia saada omaa ääntä kuuluviin. Kirjoittajan kuvailema voimakas turhautuminen ja siitä seurannut lannistuminen ovat kuitenkin johtaneet jämäkkyyteen.

5 Johtopäätökset

Tämän tutkielman tarkoituksena on ollut selvittää, miten vaikuttaminen ja refleksiivisesti poliittisesti toimiminen näkyvät aineiston blogikirjoituksissa kielellisesti. Yleisimpiä retorisia keinoja aineistossa olivat yhteisöllisyyttä luovat keinot konsensus ja liittoutumisasteen säätely, sekä subjektiivista ajallista ja paikallista tietoisuutta esille tuova rinnastaminen. Omassa totuudessa elämisestä kertovia, yleisimmin aineistossa esiintyvät retorisia keinoja olivat puolestaan omien intressien esiintuominen, narratiivien ja esimerkkien hyödyntäminen, sekä metaforien ja ääri-ilmaisuiden käyttö. Retoristen keinojen lisäksi yhteisöllisyys näkyi myös blogikirjoitusten kommenttikentissä, joissa aiheesta keskusteltiin kirjoitusten lukijoiden kanssa. Kirjoituksissa keskustelua herätettiin myös kysymällä kysymyksiä ja lukijoiden mielipiteitä aiheeseen liittyen.

Yhteisöllisyys	Subjektiivinen ajallinen ja paikallinen tietoisuus	Omassa totuudessa eläminen
• Konsensus• Liittoutumisasteen säätely	• Rinnastaminen	• Omien intressien esiintuonti• Narratiivit ja esimerkit• Metaforat• Ääri-ilmaisut

Kuvio 2. Aineistossa yleisimmin esiintyvät retoriset keinot

Olin tätä analyysia tehdessäni jopa yllätynyt siitä, miten monia erilaisia retorisia keinoja blogeissa käytetään. Ennako-oletukseni oli, että blogien tarkoituksena olisi mahdollistaa kirjoittajien omien mielipiteiden esiintuominen päiväkirjamaiseen ja viihdyttäväänkin tapaan. Ajattelin blogien jopa toimivan myös pakopaikkana raskailta ja vaikeilta asioilta. Aineistossani kirjoittajat kuitenkin hyödyntävät retorisia keinoja laajemmin ja vakuuttavammin kuin ennalta osasin odottaa ja tuovat esiin omia kantojaan ja mielipiteitään vaikeistakin yhteiskunnallisista ongelmista. Lisäksi retorisisista keinoista painottuvat aineistossa enemmän ne, jotka pyrkivät rakentamaan argumentin vakuuttavuutta, kuin ne,

jotka pyrkivät vahvistamaan argumentin esittäjän vakuuttavuutta. Kirjoittajien voidaan nähdä siis painottavan enemmän nimenomaan omia argumenttejaan, eikä pyrkivän luomaan itsestään vakuuttavaa kuvaa kirjoituksillaan. Tämä sopii yhteen Crystalin havaintojen kanssa. Hänen mukaansa yksityishenkilöiden ylläpitämät blogit ovat usein luovia ja päiväkirjamaisia, ja niissä on nähtävissä kirjoittajiensa persoonallisuus (Crystal 2006, 241-243). Useat kirjoittajat välittyvät ainakin itselleni tekstiensä kautta vahvoina persoonallisuuksina, erityisesti juuri siinä, miten he itselleen selvästi tärkeästä aiheesta kirjoittivat käyttäen luovuuttaan paitsi kirjallisin keinoin, myös hyödyntämällä esimerkiksi kuvia postauksissaan. Toisaalta taas Jäntin, Saresman, Leppäsen ja Järvisen (2017) *public privacy* -käsitteeseen viitaten se, miten aineistoni blogikirjoituksissa kuvailtiin henkilökohtaisiakin elämäkokemuksia, voidaan nähdä yksityisen tuomisena julkisemmaksi, vaikkakin kirjoittajan omien valintojen ja ehtojen kautta.

Refleksiivisen politiikan näkökulmasta nämä päiväkirjamaiset, pohtivat ja refleктоivat blogipäivitykset voidaan nähdä siis kirjoittajien reaktioina itse valitsemiinsa poliittisiin ongelmiin. Kirjoituksissaan bloggaajat tuovat omia mielipiteitään esiin omien kokemustensa ja tietojensa avulla, ja kommenttiosuuksissa kommunikoivat lukijoidensa kanssa kirjoituksen aiheista. Bloggaamisessa on siis nähtävissä refleksiiviselle politiikalle ominaista sosiaalisuutta ja yhteisöllisyyttä. Tämän yhteisöllisyyden tärkeys näkyi aineistossa erityisesti kirjoituksissa, joissa lukijoita puhuteltiin suoraan ja kerrottiin heidän kanssaan käydyistä keskusteluista. Kommenttiosuuksissa oli nähtävissä kirjoittajan kehumista ja kannustamista, mutta argumentoimista ja itse aiheesta keskustelemistakin oli nähtävissä, toisin kuin Jäntin, Saresman, Leppäsen ja Järvisen (2017) tutkimuksen tuloksista kävi ilmi. Tällaisen kommunikatiivisuuden voidaan nähdä rakentavan blogien yhteisöllisyyttä, ja tarjoavan mahdollisuuksia keskustella itseä kiinnostavista aiheista henkilön itse valitsemassaan ympäristössä. Häyhtiön ja Rinteen (2008) ajatuksia mukaillen blogit voivatkin toimia perinteisestä mediasta riippumattomana paikkana keskustella ja esimerkiksi kokea samaistumisen kokemuksia. Toisaalta refleksiivisyys näkyy myös tasa-arvon vahvana rinnastamisena omaan elämään ja kokemuksiin, ja niiden avulla argumentoimisena. Aineistossa tasa-arvosta luodaan prosessimaista kuvaa, jolla on merkityksellinen menneisyys, vaiheessa oleva nykyisyys ja edessään tulevaisuus, johon liittyy perusteltuja toiveita muutoksesta. Ennen kaikkea kirjoitusten viesti tasa-arvon näkökulmasta vaikuttaisi olevan, että yksilöiden teoilla on merkitystä, ja että muutosten tulisi tapahtua niin julkisella

kuin yksityiselläkin tasolla. Tämän tutkielman tulosten voidaan siis nähdä vahvistavan Rinteen ajatusta politiikan henkilökohtaistumisesta ja refleksiivisyydestä.

Tutkielman teoreettista viitekehystä esittelevässä luvussa perustelin valintaani rajata aineistoni käsittelemään tasa-arvokeskustelua aiempien tutkimusten havainnoilla bloggaamisesta perinteisiä sukupuolirooleja tuottavana toimintana. Suomessa blogien seuraamisessa ja käytössä voidaan nähdä eroja sukupuolittain. Blogikirjoitusten seuraaminen ja tuottaminen on enemmän suosittua naisten kuin miesten keskuudessa (Tilastokeskus 2019.) Sukupuolten eroavuuksia poliittisessa osallistumisessa tutkineet ovat puolestaan esittäneet, että naiset osallistuvat miehiä harvemmin paitsi esimerkiksi poliittisiin keskusteluihin sosiaalisessa mediassa, myös yleensäkin. Siitä huolimatta, että erot ovat pääasiallisesti pienentyneet ja kulttuurisidonnaisia, ovat ne silti havaittavissa. Eroja on selitetty muun muassa sillä, että politiikkaa on perinteisesti pidetty ensisijaisesti miesten alueena, ja että sukupuolten kiinnostuksen kohteet politiikan piirissä eroavat, mikä puolestaan muodostaa eroavuuksia mieltymyksissä erilaisia vaikuttamiskeinoja kohtaan. (Esim. Vochocová 2015; Coffé & Bolzendahl 2010.) Aineistossani naisbloggaajien tekstit puhuvat kuitenkin vahvasti poliittisesta aiheesta, ja antavat mahdollisuuksia myös kriittiselle kommentoinnille. Onkin mielenkiintoista pohtia, mikä merkitys bloggaamisen kaltaisella toiminnalla voi olla paitsi tarkasteltaessa sukupuolen merkitystä poliittisessa osallistumisessa, myös tasa-arvokeskustelussa yleensäkin. Edellisen luvun lopussa ollut aineistoesimerkki (17) nostaa esiin naisten vaikeuksia saada omaa ääntään kuuluviin. Henkilökohtaistuvan poliittisen toiminnan näkökulmasta blogit voidaan nähdä edullisena ja helppona tapana ilmaista omia mielipiteitään, mutta toisaalta niiden voidaan nähdä myös mahdollistavan omien kokemusten ja näkemysten esiintuominen silloinkin, kun oman äänen käyttäminen voi tuntua haastavalta.

Voidaan myös pohtia, miten paljon poliittisten aiheiden käsitteleminen henkilökohtaisissa blogeissa kertoo myös yhteiskunnallisten kysymysten sulautumisesta lähemmäs kirjoittajien yksityiselämää. Tutkimukseni blogikirjoituksissa kirjoittajat nostivat esiin omia havaintojaan ja mielipiteitään tasa-arvoon liittyvistä kysymyksistä. Kuitenkin jo kirjoittaessaan, käyttäessään omaa luovuuttaan ja kieltä apuvälineinään, kirjoittajien voidaan nähdä omalta osaltaan tuoneen näkyväksi omia toiveitaan tulevaisuudesta ja samalla jo vaikuttaneen nykyhetkeen kielen avulla. Jokisen, Juhilan & Suonisen (2016, 21-25) ajatuksia mukaillen, kieli ei vain kuvaa maailmaa, vaan se myös rakentaa, uusintaa ja muovaa sitä. Palaten Perelmanin (2007, 19-20) esittämiin ajatuksiin yleisön tärkeydestä argumenttia esitettäessä

voidaan myös todeta, että on paljon lukijasta kiinni, mitä tekstillä päädytään saamaan aikaan. Se, miten esimerkiksi blogikirjoitusten lukijat ymmärtävät lukemiaan tekstejä, ei ole ollenkaan yhdentekevää. Aineistoa kerätessäni ja analysoidessani minäkin toimin blogien lukijana. Tein lukiessani teksteistä tulkintoja, joihin todennäköisesti vaikuttivat myös omat kokemukseni ja näkemykseni aiheesta. Tutkimalla nimenomaan kielellisiä keinoja voidaan kenties päästä lähemmäksi jotakin objektiivisempaa näkemystä, vaikkakin kuten Kakkuri-Knuutila (2016, 60-63) nostaa esiin, nämäkin näkemykset ovat monitulkintaisia ja kontekstisidonnaisia.

Tutkielmani tuloksia ei voida yleistää, sillä aineisto ei ole tarpeeksi laaja siihen. Pelkästään kielellisiä ominaisuuksia tutkimalla ei myöskään voida muodostaa käsitystä siitä, mikä oikeastaan on toiminut kirjoituksen innoittajana ja onko sille edes alun perin asetettu vaikuttamiseen liittyviä tavoitteita. Jatkotutkimuksissa voisikin olla mielenkiintoista selvittää, onko bloggaamisen taustalla toiveita ja tavoitteita vaikuttaa kirjoittamalla. Toisin sanoen mikä saa kirjoittajat postaamaan esimerkiksi tasa-arvon kaltaisesta, mielipiteitä jakavasta aiheesta? Onko jotakin, mitä he toivovat kirjoituksillaan saavuttavansa, ja jos, niin mitä? Toisaalta mielestäni olisi aiheellista tutkia myös blogien verkostoja ja sitä, miten ja millaisia suhteita siellä muodostetaan, ja millaisia merkityksiä niillä on. Mediassa esimerkiksi on keskusteltu siitä, millainen merkitys blogeilla voi olla vertaistuen näkökulmasta (kts. YLE 1.2.2020, YLE 19.8.2018). Blogien yhteisöjen voidaan siis nähdä tarjoavan myös helpotusta ja samaistumisen mahdollisuuksia vaikeissakin elämäntilanteissa. Mielestäni voisi olla tärkeää tutkia siis myös blogien kaltaisten sosiaalisen median alustojen merkityksellisyyttä osallistumisen ja ennen kaikkea osallisuuden kokemusten näkökulmasta.

Lähdeluettelo

- Berger, Peter L. & Luckmann, Thomas (1994) *Todellisuuden sosiaalinen rakentuminen*. Gaudeamus Oy.
- Cheng, Justin & Danescu-Niculescu-Mizil, Cristian & Leskovec, Jure (2016) *Antisocial Behavior in Online Discussion Communities*. <https://arxiv.org/abs/1504.00680>.
- Coffé, Hilde & Bolzendahl, Catherine (2010) *Same game, different rules? Gender differences in political participation*. *Sex Roles*: 62, 318-333.
- Crystal, David (2006) *Language and the internet*. New York: Cambridge University Press.
- Dahlgren, Peter (2013) *The political web: media, participation and alternative democracy*. Palgrave Macmillan.
- Dennis, James (2019) *Beyond slactivism: political participation on social media*. Switzerland: Palgrave Macmillan.
- European Institute for Gender Equality (2019) *Gender Equality Index 2019: Finland*. EIGE. Viitattu 28.3.2020.
- Häyhtiö, Tapio & Rinne, Jarmo (2008) *Yksilöiden valvovat silmät: paljastamisen politiikka tietokonevälitteisessä viestinnässä*. *Media & viestintä*: 31:5. 100-117.
- Jokinen, Arja (2016) *Vakuuttelevan ja suostuttelevan retoriikan analysoiminen*. Teoksessa Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (toim.) *Diskurssianalyysi: Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino, 273-299.
- Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (2016) *Diskursiivinen maailma: Teoreettiset lähtökohdat ja analyttiset käsitteet*. Teoksessa Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (toim.) *Diskurssianalyysi: Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino, 21-43.
- Jäntti, Saara & Saresma, Tuija & Leppänen, Sirpa & Järvinen, Suvi & Varis, Piia (2017) *Homing blogs as ambivalent spaces for feminine agency*. *Feminist media studies* 2018:18, 888-904.
- Kakkuri-Knuuttila, Marja-Liisa (toim.) (2015) *Argumentti ja kritiikki: Lukemisen, keskustelun ja vakuuttamisen taidot*. Helsinki: Gaudeamus.
- Kestilä-Kekkonen, Elina & Korvela, Paul-Erik (2017) *Vaali- ja puolueosallistumisesta demokratiainnovaatioihin: syventyykö vai heikentyykö demokratia?* Teoksessa Kestilä-Kekkonen, Elina & Korvela, Paul-Erik (toim.) *Poliittinen osallistuminen – Vanhan ja uuden osallistumisen jännitteitä*. Jyväskylä: SoPhi, 8-29.
- Kosonen, Miia & Laaksonen, Salla-Maaria & Rydenfelt, Henrik & Terkamo-Moisio, Anja (2018) *Sosiaalinen media ja tutkijan etiikka*. *Media & viestintä*: 41:1. 117-124.
- Lietsala, Katri & Sirkkunen, Esa (2008) *Social media: Introduction to the tools and processes of participatory economy*. Tampere: Tampere University Press.

Oikeusministeriö (2004) *Mahdollisuuksien maa: Kartoitusta ja puheenvuoroja suomalaisen kansalaisvaikuttamisen tutkimuksesta*. Helsinki: Oikeusministeriö.
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/75840>.

Perelman, Chaïm (2007) *Retoriikan valtakunta*. Tampere: Vastapaino.

Rinne, Jarmo (2011) *Henkilökohtaistuva politiikka – Tutkimusmatkoja refleksiiviseen kansalaistoimintaan*. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.

Suominen, Jaakko (2013) *Johdanto – Sosiaalisen median aika*. Teoksessa Jaakko Suominen, Sari Östman, Petri Saarikoski & Riikka Turtiainen (toim.) *Sosiaalisen median lyhyt historia*. Helsinki: Gaudeamus Oy, 9-27.

Särkelä-Kukko, Mona (2014) *Osallisuuden eriarvoisuus ja eriarvoistuminen*. Teoksessa Jämsén, Arja & Pyykkönen, Anne (toim.) *Osallisuuden jäljillä*. Saarijärvi: Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry, 34-50.

Tasa-arvobarometri 2017 (2018) Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160920/STM_08_2018_Tasa-arvobarometri%202017_net.pdf

Tilastokeskus (23.5.2019) *WhatsApp suosituin – some on suomalaisten arkea iän mukaan vaihdellen*. <https://www.tilastokeskus.fi/tietotrendit/artikkelit/2019/whatsapp-suosituin-some-on-suomalaisten-arkea-ian-mukaan-vaihdellen/> Viitattu 28.4.2020.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) (2019) *Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa*. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisu 3/2019.
https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf Viitattu 25.3.2020.

Vochočová, Lenka (2015) *Good girls don't comment on politics? Gendered character of online political participation in the Czech Republic*. *Information, Communication & Society* 2016:19, 1321-1339.

YLE 19.8.2018. *Vanhemmuus on blogistille tärkeä aihe – ennen juteltiin hiekkalaatikolla, nyt vertaistuki saadaan ja jaetaan netissä*. <https://yle.fi/uutiset/3-10355778> Viitattu 15.3.2020.

YLE 1.2.2020. *Blogi auttoi Salla Mäkeä, 18, ja äitiä toipumaan anoreksiasta, mutta nyt hän on valmis lopettamaan sen – ”Osaan katsoa peiliin jo armollisemmin”*.
<https://yle.fi/uutiset/3-11177805> Viitattu 15.3.2020.

Liitteet

Liite 1. Informointikirje

Hei!

Olen sosiaalipolitiikan opiskelija Tampereen yliopistossa ja olen tekemässä kandidaatintutkielmaani yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa. Tutkielmassani tutkin naisbloggaajien blogikirjoituksia, jotka käsittelevät sukupuolten tasa-arvoa ja olen erityisesti kiinnostunut siitä, miten tasa-arvo näyttäytyy kirjoituksissa. Tarkastelen aiheitani ja bloggaamista yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta, eli olen myös kiinnostunut siitä, miten sosiaalinen media tarjoaa yksilöille mahdollisuuksia herättää keskustelua ja jakaa ajatuksia. Olen valikoinut blogisi mukaan osaksi tutkimukseni aineistoa, jota tulen käsittelemään huolellisesti tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) ohjeita noudattaen. Käyttäisin blogiasi mielelläni mukana tutkielmassani, mutta jos kuitenkin et halua kirjoitustasi analysoitavaksi, ilmoitathan siitä minulle sähköpostitse.

Lisätietoja antaa tarvittaessa myös tutkielman ohjaaja YTT, Tutkijatohtori Tiina Rättilä, Tampereen yliopisto

Ystävällisin terveisin,
Janina Lehtinen